

สรุปสาระสำคัญและเกร็ดความรู้เกี่ยวกับโครงการฝึกอบรมหลักสูตรการพัฒนาศักยภาพเจ้าพนักงาน
ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ.๒๕๓๕ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพ
ในการบังคับใช้กฎหมาย รุ่นที่ ๓

พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ มีหลักการสำคัญคือการคุ้มครองควบคุมกำกับดูแล
ประชาชนในด้านสาธารณสุขสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิดสภาวะความเป็นอยู่ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพของประชาชน
โดยมีลักษณะเป็นการกระจายอำนาจไปสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจในการออก
ข้อกำหนดของท้องถิ่น ซึ่งใช้บังคับในเขตพื้นที่รับผิดชอบได้ พร้อมให้อำนาจแก่เจ้าพนักงานท้องถิ่น ในการ
ควบคุมดูแลโดยการออกคำสั่งให้แก้ไขปรับปรุง การอนุญาต หรือไม่อนุญาต การสั่งพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาต
และการเปรียบเทียบคดี

๑. เจ้าพนักงานตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ มีอยู่ ๓ ประเภท ได้แก่

- เจ้าพนักงานท้องถิ่น
- เจ้าพนักงานสาธารณสุข
- ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น

๒. อำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ มีอำนาจตาม
มาตรา ๔๖ แห่งพระราชบัญญัติ การสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕

- แจ้งเจ้าพนักงานท้องถิ่นเพื่อออกคำสั่งเมื่อพบเห็นผู้ดำเนินกิจการไม่ปฏิบัติตามข้อบัญญัติท้องถิ่น
หรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง (มาตรา ๔๖ วรรค ๑) และหรือ
- ออกคำสั่งให้แก้ไขปรับปรุงกรณีที่เป็นอันตรายร้ายแรงและต้องแก้ไขโดยเร่งด่วน
(มาตรา ๔๖ วรรค ๒)

สารบัญญัติที่สำคัญในหมวดที่เกี่ยวข้องกับการอนามัยสิ่งแวดล้อม ตามพระราชบัญญัติ
การสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้แบ่งออกเป็น ๑๖ หมวด ๙๐ มาตรา โดยมีหมวดที่สำคัญดังจะกล่าวดังต่อไปนี้

หมวด ๓ การกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย

ขอบเขตการจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย ของราชการส่วนท้องถิ่นกับกรมโรงงานอุตสาหกรรม

๑. สิ่งปฏิกูลและมูลฝอยที่อยู่ในความควบคุมของราชการส่วนท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติการ
สาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕

- อุจจาระ, ปัสสาวะและสิ่งอื่นใดที่เป็นสิ่งโสโครกหรือมีกลิ่นเหม็น
- เศษกระดาษ เศษโฟม เศษโพลีเอสเตอร์ เศษพลาสติก ฯลฯ
- กฎกระทรวงว่าด้วยการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ พ.ศ. ๒๕๔๕ กำหนดขอบเขตอำนาจหน้าที่
ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเก็บ การขน และการกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย

๒. สิ่งปฏิกูลและมูลฝอยที่อยู่ในความควบคุมของกรมโรงงานอุตสาหกรรม ตามพระราชบัญญัติ
โรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕

- ของเสียจากการประกอบกิจการโรงงาน เช่น ขยะติดเชื้อ ขยะอันตรายจากครัวเรือน
ของเสียจากการประกอบกิจการโรงงาน

หมวด ๔ สุขลักษณะของอาคาร

อาคาร ตึก บ้านเรือน ร้าน แพ คลังสินค้า สำนักงาน หรือสิ่งก่อสร้างขึ้นอย่างอื่นซึ่งบุคคล
อาจเข้าอยู่หรือเข้าใช้สอยได้ มีหลักเกณฑ์ที่สำคัญคือ ห้ามเจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคาร

๑. ทำให้อาคาร ส่วนหนึ่งของอาคาร สิ่งที่อยู่เนื่องของอาคาร ชำรุดทรุดโทรม มีสภาพรกรุงรัง จนอาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพของผู้อยู่อาศัย

๒. มีสินค้า เครื่องเรือน สัมภาระ สิ่งของมากเกินไป ทับซ้อนกันเกินไป จนอาจเป็นเหตุให้เป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์ให้โทษ หรืออาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพของ ผู้อยู่อาศัย หรือไม่ถูกต้องด้วยสัญลักษณ์ของการใช้เป็นที่อยู่อาศัย

๓. ต้องไม่ยอมให้มีคนอยู่มากเกินไปในอาคาร จนอาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพของผู้ที่อยู่ในอาคาร ตามเกณฑ์ที่กำหนดในประกาศกระทรวงกระทรวงสาธารณสุข (มาตรา ๒๔ วรรค ๒) ทั้งนี้เพื่อป้องกันมิให้เกิดการแพร่ระบาดของโรคทางเดินหายใจ (จำนวนผู้อยู่อาศัย ต้องไม่เกิน ๑ คนต่อพื้นที่ ๓ ตารางเมตร)

เมื่อปรากฏว่าอาคารใดไม่ถูกสุขลักษณะตามข้อกำหนดข้อ ๑ - ๓ จนอาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพของผู้อยู่อาศัย หรือเป็นที่อาศัยของสัตว์ให้โทษ เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้เจ้าของ หรือผู้ครอบครองอาคาร จัดการแก้ไข เปลี่ยนแปลง รื้อถอนอาคาร ย้ายสินค้า เครื่องเรือน ให้จัดเสียใหม่ แล้วแต่กรณี ถ้าไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจเข้าดำเนินการได้ โดยเจ้าของเป็นผู้เสียค่าใช้จ่าย

หมวด ๕ เหตุรำคาญ

การกระทำใดๆ ไม่ว่าจะเป็นการกระทำของบุคคล กลุ่มบุคคล หน่วยงาน สถานประกอบการ หรือ โรงงาน ที่ก่อให้เกิดผลกระทบจนเป็นเหตุให้เสื่อมหรือเป็นอันตรายต่อสุขภาพ ย่อมถือว่าเป็นการก่อเหตุรำคาญ โดยลักษณะที่ถือว่าเหตุรำคาญตามมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้แก่

๑. แหล่งน้ำ ทางระบายน้ำ ที่อาบน้ำ ส้วม ที่ใส่มูล สถานที่อื่นใดที่มีทำเลไม่เหมาะสม จนอาจก่อให้เกิดความเสื่อม หรืออาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ

๒. การเลี้ยงสัตว์ ในสถานที่หรือโดยวิธีหรือมีจำนวนที่มากเกินไป จนอาจก่อให้เกิดความเสื่อม หรืออาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ

๓. อาคาร โรงงาน สถานประกอบการ ไม่มีการระบายอากาศ การระบายน้ำทิ้ง การกำจัดสิ่งปฏิกูล การควบคุมสารพิษ หรือมีแต่ไม่มีการควบคุมจนก่อให้เกิดกลิ่นเหม็น จนอาจก่อให้เกิดความเสื่อม หรืออาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพ

๔. การกระทำใด ที่ทำให้เกิด กลิ่น แสง รังสี เสียง ความร้อน สิ่งมีพิษ ความสั่นสะเทือน ฝุ่นละออง เขม่า เถ้าหรือกรณีอื่นใด

ในกรณีที่มีเหตุรำคาญเกิดขึ้นในที่หรือทางสาธารณะ เจ้าพนักงานท้องถิ่น สามารถออกคำสั่งเป็นหนังสือให้บุคคลที่เป็นสาเหตุแห่งเหตุรำคาญนั้น ระงับหรือป้องกันเหตุรำคาญภายในเวลาอันสมควร ถ้าผู้ได้รับคำสั่ง ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งและเหตุรำคาญนั้นอาจเกิดอันตรายอย่างร้ายแรงต่อสุขภาพ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นเข้าระงับเหตุ นั้น โดยผู้รับคำสั่งเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายในการนั้น

ในกรณีที่มีเหตุรำคาญเกิดขึ้นในสถานที่เอกชน ให้อำนาจแก่เจ้าพนักงานท้องถิ่นออกคำสั่ง เป็นหนังสือให้บุคคลที่เป็นต้นเหตุ/เกี่ยวข้องกับการก่อหรืออาจก่อให้เกิดเหตุรำคาญนั้น ระงับหรือป้องกันเหตุรำคาญ ภายในระยะเวลาอันสมควร ถ้าผู้ได้รับคำสั่งไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง เจ้าพนักงานท้องถิ่นอาจเข้าระงับเหตุรำคาญนั้นได้ และถ้าการนั้นเกิดจากการกระทำหรือการละเลยของเจ้าของหรือผู้ครอบครองสถานทีนั้น ผู้นั้นต้องเสียค่าใช้จ่ายด้วย

กรณีที่เหตุรำคาญนั้นอาจเป็นอันตรายร้ายแรงต่อสุขภาพหรือมีผลกระทบต่อสภาวะความเป็นอยู่ ที่เหมาะสมกับการดำรงชีพ เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจออกคำสั่งห้ามมิให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองใช้ หรือยินยอมให้บุคคลใดใช้สถานที่นั้น จนกว่าจะเป็นที่พอใจว่าได้ระงับเหตุรำคาญนั้นแล้ว

หมวด ๖ การควบคุมการเลี้ยงหรือการปล่อยสัตว์

การควบคุมการเลี้ยงหรือการปล่อยสัตว์ ตามมาตรา ๒๙ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจออกข้อบัญญัติท้องถิ่น กำหนดให้ส่วนใดของพื้นที่ในเขตอำนาจของ ราชการส่วนท้องถิ่นหรือทั้งหมด เป็นเขตควบคุมการเลี้ยงหรือปล่อยสัตว์ ดังนี้

๑. เขตห้ามเลี้ยงปล่อยสัตว์บางชนิดโดยเด็ดขาด
๒. เขตห้ามเลี้ยงปล่อยสัตว์บางชนิดเกินกว่าจำนวนที่กำหนด
๓. เขตให้เลี้ยงหรือปล่อยสัตว์บางชนิด โดยต้องอยู่ภายใต้ มาตรการอย่างใดอย่างหนึ่ง

หมวด ๗ กิจกรรมที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ

กิจกรรมที่รัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษาให้เป็นกิจกรรมที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ โดยสามารถ แบ่งออกเป็น ๑๓ กลุ่ม ๑๔๑ ประเภท ดังนี้

- (๑) กิจกรรมที่เกี่ยวกับการเลี้ยงสัตว์ มี ๓ กิจกรรม
- (๒) กิจกรรมที่เกี่ยวกับสัตว์และผลิตภัณฑ์ มี ๘ กิจกรรม
- (๓) กิจกรรมที่เกี่ยวกับอาหาร เครื่องดื่ม น้ำดื่ม มี ๒๖ กิจกรรม
- (๔) กิจกรรมที่เกี่ยวกับยา เวชภัณฑ์ เครื่องสำอาง ผลิตภัณฑ์ชำระล้าง มี ๕ กิจกรรม
- (๕) กิจกรรมที่เกี่ยวกับการเกษตร มี ๙ กิจกรรม
- (๖) กิจกรรมที่เกี่ยวกับโลหะหรือแร่ มี ๖ กิจกรรม
- (๗) กิจกรรมที่เกี่ยวกับยานยนต์ เครื่องจักรหรือเครื่องกล มี ๗ กิจกรรม
- (๘) กิจกรรมที่เกี่ยวกับไม้ มี ๘ กิจกรรม
- (๙) กิจกรรมที่เกี่ยวกับการบริการ มี ๑๕ กิจกรรม
- (๑๐) กิจกรรมที่เกี่ยวกับสิ่งทอ มี ๘ กิจกรรม
- (๑๑) กิจกรรมที่เกี่ยวกับหิน ดิน หวาย ซีเมนต์หรือวัตถุที่คล้ายคลึง มี ๑๑ กิจกรรม
- (๑๒) กิจกรรมที่เกี่ยวกับปิโตรเลียม ถ่านหิน สารเคมี มี ๑๗ กิจกรรม
- (๑๓) กิจกรรมอื่นๆ มี ๑๐ กิจกรรม